

Målnummer: Ö3247-98 **Avdelning:**

Domsnummer:

Avgörandedatum: 1999-03-16

Rubrik: Fråga om borgenär har styrkt sin behörighet att begära gäldenär i konkurs. Tillika fråga om betalningsanmaning enligt 2 kap 9 § KL avsett klar skuld.

Lagrum:

- 2 kap. 6 § konkurslagen (1987:672)
- 2 kap. 9 § konkurslagen (1987:672)

Rättsfall:

REFERAT

Microtronica Sweden AB (bolaget) ansökte vid Göteborgs TR om att V.B.N. med firma N Electronics skulle försättas i konkurs. Bolaget påstod att V.B.N., som var bokföringsskyldig enligt bokföringslagen, delgivits anmaning enligt 2 kap 9 § KL att betala klar och förfallen gäld om 66 026 kr avseende varuleveranser och att bolaget begärt V.B.N. i konkurs inom den i 2 kap 9 § 1 st 2 KL angivna tidsramen.

TR:n utsatte förhandling för prövning av ansökningen till d 10 juni 1998, till vilken förhandling V.B.N. delgavs kallelse men inte inställde sig.

TR:n (tingsnotarien Eriksson) anförde i slutligt beslut d 12 juni 1998, såvitt angick själva saken: Enligt 2 kap 6 § 3 st KL åligger det sökanden att - i andra fall än som avses i första och andra styckena - styrka sin behörighet att begära gäldenären i konkurs. Bestämmelsen innebär att borgenären skall visa att han har en fordran mot gäldenären eller med andra ord att han är behörig sökande. Eftersom gäldenären inte har medgett ansökan samt har uteblivit från förhandlingen har TR:n att pröva fordringen på samma sätt som i ett ordinarie fordringsmål, varvid motsvarande bevisbörderegler skall tillämpas.

Sökanden har som bevisning för att styrka sin behörighet att begära gäldenären i konkurs åberopat fem fakturor med korresponderande inlämningsbevis och följesedlar. Av dessa handlingar framgår dock inte att gäldenären har åtagit sig betalningsskyldighet för de i fakturorna angivna beloppen eller på annat sätt erkänt att sökanden har rätt att göra den påstådda fordringen gällande; det framgår t ex inte att gäldenären har mottagit varorna. Sökanden har vid sådant förhållande inte förmått styrka att en giltig fordran föreligger gentemot gäldenären och därigenom inte heller sin behörighet att begära gäldenären i konkurs (jfr t ex RH 1994:42).

TR:n lämnar Microtronica Sweden AB:s ansökan om V.B.N:s försättande i konkurs utan bifall.

Bolaget överklagade i HovR:n för Västra Sverige och yrkade i själva saken att HovR:n skulle försätta V.B.N. i konkurs.

HovR:n (hovrättsråden Sundqvist och Olsson samt hovrättsassessorn Mägi, referent) anförde i slutligt beslut d 25 juni 1998: HovR:n lämnar överklagandet utan bifall.

Bolaget (ombud advokaten L.H.) överklagade och yrkade i själva saken att HD

skulle försätta V.B.N. i konkurs.

V.B.N. hörde inte av sig till HD. Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, RevSkr Wennström, föreslog i betänkande att HD skulle meddela följande beslut: Skäl. Microtronica Sweden AB (i fortsättningen bolaget) ansökte vid Göteborgs TR om att V.B.N. med registrerad firma N Electronics skulle försättas i konkurs.

TR:n har lämnat bolagets ansökan utan bifall. Gälldenären som delgetts kallelse till förhandlingen i konkursärendet var inte närvarande vid förhandlingen. Som skäl för sitt beslut har TR:n angett att bolaget inte förmått styrka att en giltig fordran föreligger gentemot gälldenären och därigenom inte heller sin behörighet att begära gälldenären i konkurs. TR:n har i beslutet angett bl a att det av handlingarna inte framgår att gälldenären mottagit varorna.

HovR:n har utan närmare motivering lämnat bolagets överklagande utan bifall.

Enligt 2 kap 6 § 3 st KL åligger det sökanden att - i andra fall än som avses i första och andra styckena i lagrummet - styrka sin behörighet att begära gälldenären i konkurs. Enligt 2 kap 9 § samma lag föreligger en presumtion för insolvens om gälldenären är eller senare än ett år före konkursansökningen har varit bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1976:125) och har uppmanats att betala klar och förfallen skuld men underlåtit att göra detta inom en vecka efter uppmaningen och borgenären begär gälldenären i konkurs inom tre veckor därefter samt att skulden då ännu inte är betald. Vidare skall borgenärens uppmaning innehålla en upplysning om att en konkursansökan kan följa. Uppmaningen skall delges gälldenären.

Den fråga som först bör prövas är om bolaget har en sådan fordran som gör det behörigt att söka gälldenären i konkurs. Därefter bör insolvensfrågan tas upp till prövning.

Enligt behörighetsregeln i 2 kap 6 § 3 st KL åligger det borgenären att styrka att denne har en fordran mot gälldenären. Fordran utgör således grund för rättigheten att begära gälldenären i konkurs. Rättens prövning av behörighetsfrågan är inte bindande vid prövningen av insolvensfrågan och är inte heller bindande vid den efterföljande prövningen under konkursen huruvida fordringen är lagligen grundad. Detta innebär att anmärkning kan framställas mot en fordran som har godtagits i behörighetsfrågan (se bl a Walin/Palmer Konkurslagen I, s 36 och 37). Fordran behöver inte prövas med mindre gälldenären bestrider ansökningen eller uteblir. Vid en prövning i denna del har rätten att tillämpa samma bevisregler som i en vanlig rättegång (a a s 37, Welamson, Konkursrätt, 1961, s 35 och 36).

I ett mål avseende en fordran för levererade varor bör kärandens bevisning om att varorna är levererade, att krav skriftligen framställts till följd av leveransen och att ingen erinran gjorts mot vare sig leveransen eller kravet och inte heller i övrigt något framkommit som motsäger kravet vara omständigheter som är tillräckliga för att avgöra målet till kärandens förmån.

I ärendet har käranden i TR:n dels åberopat fakturor, följesedlar och inlämningskvitton avseende postförsändelserna (företagspaket), dels en gälldenären delgiven handling med den innebörd som framgår av 2 kap 9 § KL till stöd för sin fordran. Beställningarna har enligt bolaget gjorts per telefon av gälldenären som var känd för bolaget och som hade ett kundnummer hos bolaget. Vidare har gälldenären genom kallelsen till förhandlingen i konkursärendet givits en otvetydig erinran om den risk han löper, att bli försatt i konkurs, med mindre han gör en befogad invändning mot fordringen. Gälldenären har trots detta inte avhört i konkursärendet.

Den förebringade bevisningen i målet uppfyller de krav som nämnts ovan. Redan dessa förhållanden utgör således tillräcklig grund för att en sådan

fordran skall anses föreligga att bolaget är behörigt att ansöka om gäldenärens försättning i konkurs. Till styrkande av att gäldenären mottagit försändelserna har bolaget i HovR:n dessutom åberopat handlingar som visar att V.B.N. i tre fall personligen kvitterat mottagandet av de levererade varorna och att i två fall kvittens skett av personer med samma efternamn.

I målet är visat att skulden är klar och förfallen och att förutsättningarna i övrigt enligt presumptionsregeln i 2 kap 9 § KL föreligger för att gäldenären skall anses insolvent.

Gäldenären skall följaktligen försättas i konkurs.

HD:s avgörande. HD försätter V.B.N., med registrerad firma N Electronics, i konkurs.

HD (JustR:n Lars K Beckman, Munck, Danelius och Lundius) fattade följande slutliga beslut: Skäl. I 2 kap 6 § KL (1987:672) regleras frågan om borgenärs behörighet att begära gäldenär i konkurs. Enligt första och andra styckena i paragrafen skall en fordran godtas som stöd för behörighet, om fordringen fastställts antingen av domstol eller av kronofogdemyndighet med stöd av lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning, även om avgörandet inte har vunnit laga kraft (förutsatt att inhibition inte har meddelats), eller också genom skiljedom som får verkställas. I andra fall krävs att borgenären styrker sin behörighet att begära gäldenären i konkurs (tredje stycket).

Frågan i HD är i första hand om Microtronica har uppfyllt detta krav. Föreskriften i 2 kap 6 § 3 st KL bör förstås så att samma bevisregler skall tillämpas som i ett vanligt fordringsmål (se Welamson, Konkursrätt, 1961, s 36, och Walin-Palmer, Konkurslagen I, s 36). Om gäldenären inte låter sig avhöra i ärendet angående hans försättning i konkurs, skall fordringens existens prövas av rätten (Walin-Palmer, a a s 37). Med hänsyn till de ingripande följder som ett konkursbeslut har för gäldenären bör därvid en begränsad prövning av det slag som enligt 44 kap 8 § 2 st RB skall ske vid tredsdom mot en svarande inte vara tillräcklig. För att den konkurssökande borgenären skall anses ha styrkt sin behörighet måste sålunda normalt fordras att han förebringa dokumentation angående fordringen. Å andra sidan bör beaktas att prövningen avser endast behörighetsfrågan och således inte spørgsmålet om gäldenären är på obestånd. Den omständigheten att gäldenären har underlåtit att svara i ärendet kan inte medföra att borgenären skall vara skyldig att till stöd för sin behörighet motbevisa alla tänkbara invändningar mot den fordran som han åberopar. Det bör vara tillräckligt att den dokumentation som förebringas i förening med borgenärens framställning av omständigheterna och gäldenärens underlåtenhet att svara sammantagna framstår som övertygande bevisning om att fordringen föreligger.

I förevarande ärende har Microtronica åberopat fem fakturor, utställda på N Electronics, Månsbryntessongatan 9 A, 415 03 Göteborg, vari "B." anges som referens. Fakturorna avser leverans av datormonitorer och elektroniska komponenter. Beställningarna har enligt bolaget gjorts per telefon av V.B.N. som var känd för bolaget och som hade ett kundnummer hos bolaget. Tillsammans med fakturorna har åberopats följesedlar och inlämningskvitton för företagspaket med tillhörande kvittenser av paketen. Datum och viktangivelser samt uppgifter om innehåll (monitorer respektive elektronik) får anses utvisa att kvittona gäller de varor som anges i fakturorna. Kvitton har undertecknats av "B.N." i tre fall och av "P N" och "F.N." i de två övriga. Samma namnteckning "B.N." synes finnas på kvittering av delgivningen av den betalningsanmaning enligt 2 kap 9 § KL som Microtronica åberopat till stöd för konkursansökningen.

Mot bakgrund av ovan angivna omständigheter får Microtronica anses ha styrkt att V.B.N. har mottagit de varor som hans företag har fakturerats av Microtronica och att han står i skuld till bolaget för leveranserna. Microtronica

har sålunda styrkt sin behörighet att begära V.B.N. i konkurs.

Enligt 2 kap 9 § KL föreligger en presumtion för insolvens om gäldenären är eller senare än ett år före konkursansökningen har varit bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1976:125) och har uppmanats att betala klar och förfallen skuld men underlåtit att göra detta inom en vecka efter uppmaningen samt borgenären begär gäldenären i konkurs inom tre veckor därefter och skulden då ännu inte är betald. Vidare skall borgenärens uppmaning innehålla en upplysning om att en konkursansökan kan följa. Uppmaningen skall delges gäldenären.

Frågan i HD är i andra hand om Microtronica visat att skulden är klar. En fordran bör anses vara klar om den fastställts genom lagakraftvunnen dom eller om den är ostridig. Den bör också anses klar om gäldenären bestrider fordringen men bestridandet är uppenbart ogrundat. (Se prop 1975:6 s 158 samt Welamson, Konkursrätt, 1961, s 76, och Walin-Palmer, Konkurslagen I s 47 ff) Omständigheterna kan även vara sådana att en fordran får anses vara klar när en gäldenär inte låtit sig avhöra.

Av den ovan redovisade bevisningen samt delgivningen med V.B.N. personligen av anmaning enligt 2 kap 9 § KL och av kallelse till förhandling i konkursärendet får det med hänsyn till att han ändock inte låtit sig avhöra anses framgå att Microtronicas fordran är klar. Microtronica får även anses ha visat att fordringen är förfallen och att övriga i 2 kap 9 § angivna förutsättningar är uppfyllda.

På grund av det anförda skall V.B.N. försättas i konkurs.

HD:s avgörande. Med ändring av HovR:ns beslut i själva saken försätter HD V.B.N. med firma N Electronics i konkurs.

Referenten, JustR Regner var skiljaktig i själva saken och anförde: Föreskriften i 2 kap 6 § 3 st KL bör förstås så att samma bevisregler skall tillämpas som i ett vanligt fordringsmål (se Welamson, Konkursrätt, 1961, s 36, och Walin-Palmer, Konkurslagen I s 36). Om gäldenären inte låter sig avhöra i ärendet angående hans försättande i konkurs, skall fordringens existens prövas av rätten (Walin-Palmer, a a s 37). Med hänsyn till de ingripande följder som ett konkursbeslut har för gäldenären bör därvid en begränsad prövning av det slag som enligt 44 kap 8 § 2 st RB skall ske vid tredskodom mot en svarande inte vara tillräcklig utan det bör krävas att borgenären kan åberopa fullgod bevisning om att fordringen föreligger.

I förevarande ärende har Microtronica åberopat fem fakturor, utställda på N Electronics, Månsbryntessongatan 9 a, 415 03 Göteborg, vari "B." anges som referens. Fakturorna avser leverans av datormonitorer och elektroniska komponenter. Tillsammans med fakturorna har åberopats följesedlar och inlämningskvitton för företagspaket med tillhörande kvittenser av paketen. Något entydigt samband mellan fakturorna och kvittona finns inte men datum och viktangivelser samt uppgifter om innehåll (monitorer respektive elektronik) gör sannolikt att kvittona gäller de varor som anges i fakturorna. Kvitton har undertecknats av "B.N." i tre fall och av "P N" och "F.N." i de två övriga. Samma namnteckning "B.N." synes finnas på kvittering av delgivningen av den betalningsanmaning enligt 2 kap 9 § KL som Microtronica åberopat till stöd för konkursansökningen.

Nu angivna omständigheter talar visserligen för att V.B.N. har mottagit de varor som hans företag har fakturerats av Microtronica och att han står i skuld till bolaget för leveranserna. Det kan emellertid inte anses att Microtronica har styrkt sin behörighet att begära V.B.N. i konkurs. Överklagandet skall därför avslås.

HD:s beslut meddelades d 16 mars 1999 (mål nr Ö 3247-98).

Sökord: Konkurs; Konkursansökan

Litteratur:
